

Додаток
до наказу начальника обласної
військової адміністрації
від 23.07.2025 № 109/2025-р

ЗВІТ
про хід виконання у 2024 році Програми розвитку туризму
Хмельницької області на 2021-2025 роки

Програму розвитку туризму Хмельницької області на 2021-2025 роки (далі – Програма) затверджено рішенням обласної ради від 15 вересня 2021 року № 53-6/2021.

Протягом 2024 року фінансування заходів Програми здійснювалося за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Враховуючи виклики сьогодення, реалізацію частини завдань, передбачених Програмою, у 2024 році не було виконано у повному обсязі. Проте, незважаючи на продовження воєнного стану та складні безпекові виклики, Хмельницька область зберегла сталу динаміку розвитку туристичної галузі. Туристичні ініціативи адаптувалися до нових умов, що дозволило активізувати внутрішній туризм, зокрема завдяки зусиллям громад, закладів культури, освіти та малого бізнесу.

Громадами області продовжено промоцію своїх туристичних ресурсів, проведено тематичні заходи, культурно-мистецькі фестивалі, розроблено нові маршрути, удосконалено інфраструктуру та впроваджено цифрові рішення. Зокрема, реалізовано десятки локальних ініціатив, що сприяло формуванню позитивного іміджу Хмельниччини, як безпечного, культурно-насиченого та гостинного регіону. Завдяки цьому зросла кількість відвідувачів – як внутрішніх туристів, так і вимушених переселенців, які відкрили для себе історичну, природну та гастрономічну унікальність області. Це позитивно вплинуло на розвиток малого підприємництва, підвищення туристичної впізнаваності регіону та популяризацію об'єктів нематеріальної культурної спадщини.

Програмою передбачено реалізацію завдань за шістьма напрямками:

Стан виконання завдання І “Створення ефективної системи промоції туристичного потенціалу Хмельницької області”

З метою популяризації туристичних об'єктів області територіальними громадами активно реалізовувалися заходи, спрямовані на формування позитивного туристичного іміджу регіону, промоцію об'єктів культурної спадщини, організацію подій та створення інформаційних продуктів. Зокрема, Кам'янець-Подільською міською територіальною громадою розроблено карти, буклети та путівники, у тому числі в рамках обласних проєктів. Староушицькою, Антонінською селищними та Славутською міською територіальними громадами підготовлено брендovanі буклети, блокноти, горнятки, магніти, наліпки та іншу продукцію з туристичними символами та зображеннями пам'яток.

У Хмельницькій міській територіальній громаді впроваджено низку екскурсійних маршрутів містом, організовано понад 20 екскурсій для студентів, школярів та представників делегацій, проведено окремі екскурсії для дітей Захисників та Захисниць, створено інтерактивні фотозони, у соціальних мережах опубліковано 157 постів та 370 сторіс, проведено розіграші. Продовжено наповнення офіційного туристичного сайту “khmel.travel”, популяризація маршрутів відбувається через соціальні мережі, сенсорні інформаційні кіоски та туристичний центр, організовано тематичні заходи та розширено сувенірну продукцію.

У Кам’янець-Подільській міській територіальній громаді відкрито туристичний сезон 2024 року під гаслом “Кам’янець ремісничий: відродження епох”. Проведено гастрономічний форум, парад гідів, фестивалі та ярмарки. У межах розвитку Camino Podolico – пішохідного маршруту, що інтегрує місто до європейського паломницького шляху, посилено інфраструктурний розвиток, зокрема відбулося тестове проходження нової ділянки маршруту з Кам’янця-Подільського до с. Завалля (Хмельницька область) та с. Панівці (Чортківський район, Тернопільська область) загальною протяжністю 36 км, що дозволить розширити туристичні горизонти та дасть новий поштовх до розвитку Camino Podolico.

Староушицькою селищною територіальною громадою у співпраці з Хмельницьким регіональним відділенням Асоціації міст України організовано престур, відбулися зйомки проєкту “Сніданок з 1+1 в Старій Ушиці”, зустріч зі студентами Хмельницького національного університету кафедри туризму та готельно-ресторанної справи “Сніданок з 1+1 у с. Грушка”, а також “Сніданок з 1+1 у с. Гораївка”. Розроблено презентації громади для потенційних інвесторів, та розміщено на інвестиційному сайті. У рамках реалізації проєкту “Затоплена культура. Реабілітація Українськими традиціями” розроблено та створено візуальну айдентику, макет сайту, дизайн поліграфії (буклети, мапи банер).

Антонінською селищною територіальною громадою активно популяризується нематеріальна культурна спадщина, зокрема: Гастроспадщина – “Вареники з піском” здобула визнання в Україні та Польщі; дослідження Вікторії Церклевич “Банкетні традиції шляхетних полювань у гастрономічній історії України: Антоніни графів Потоцьких” увійшли до вісника “Подільська старовина”.

Красилівською міською територіальною громадою впроваджено новий туристичний маршрут “Красилів туристичний: пам’ятки і об’єкти історії, мистецтва та архітектури міста”.

У Полонській міській територіальній громаді популяризується фільм “Літописне місто Полонне”, виготовлено шість відеороликів, що презентують музейні експонати – “Риби”, “Серенада”, “Наречена”, “Травнева ніч”, “Мелодія”, “Побутовий”. Створено нові буклети про Полонський фарфор.

Славутською міською територіальною громадою з метою популяризації туристичного потенціалу здійснено виготовлення облікової документації на щойно виявлені об'єкти культурної спадщини: “Багат шарове поселення доби бронзи”, “Комплекс споруд Різдво-Богородицької церкви (церква, брама, дзвіниця)”. Створюється новий туристичний маршрут пам'яткою архітектури національного значення “Торгові ряди XVIII ст.”.

У селищі Летичів проведено XVIII Різдвяний фестиваль колядок, святкування 814-ї річниці селища з організацією виставок, ярмарків, благодійних акцій на підтримку Збройних Сил України.

Теофіпольською селищною територіальною громадою сформовано облікові картки пам'яток, проведено фестивалі “Гарбуз-фест”, “Картопля-фест”, “Борщу”, благодійні концерти на підтримку Збройних Сил України, красназавчі заходи, майстер-класи, дегустації страв місцевої гастрономії.

Чорнострівська та Меджибізька селищні територіальні громади проводили локальні культурно-мистецькі заходи, екскурсії, майстер-класи, фестивалі з метою промоції туристичних об'єктів. У Чорнострівській селищній територіальній громаді проведено фестивалі “Віфлеємська зоря”, “Різдвяні забави”, конкурс імені Л. Глібова.

У Ярмолинецькій селищній територіальній громаді організовано відео-екскурсію “Маршрутами рідного краю”, екскурсії у селах Сутківці, Пасічна, Шарівка, історичні лекції для школярів.

У Городоцькій міській територіальній громаді підписано угоду з французьким муніципалітетом Брі-Конт-Робер та презентовано фотопроєкт “Нескорені 2022”: Ukrainian photo project”, який було представлено у Франції. Представники громади взяли участь у форумах UCORD (“Культура та креативні індустрії” та “Культура і потенціал особистості”), які стали майданчиком для просування бренду “G-Museum”. Туристичні локації включено в календар 2025 року. Проведено конференції, “круглі столи”, велоекспедиції, відкрито нові локації.

У державному історико-культурному заповіднику “Самчики” проведено заходи: “Скарби заповідника”, “Україна – земля королів, а не князів”, “Цікавинки маєтку”, “Подорожні нотатки” (виставка замальовок Бориса Шнайдера), конкурси поезії Т.Г. Шевченка, зустрічі з Тарасом Федюком, Лорою Підгірною, пленери художників.

У місті Нетішин організовано фестивалі: “Нетішинська коляда”, “Живий звук”, “Атом добра”, віртуальні подорожі “Welcome to Ukraine”, інсталяції “Туризм для душі”, виставки, екологічні екскурсії для дітей. Найбільш відвідуваним туристичним об'єктом громади є Нетішинський міський краєзнавчий музей. Протягом року у закладі організовано 35 виставок, прочитано 31 лекцію, проведено 59 масових заходів, науковцями музею підготовлено до друку 50 публікацій. За звітний період проведено 299 екскурсій, які відвідали 18 727 осіб.

У Зіньківській сільській територіальній громаді презентовано туристичні локації, Зіньківську сорочку, проведено майстер-клас з подільського розпису,

флеш-презентації на всеукраїнському симпозіумі “Минуле і сучасність: візитівки Зінькова”. Зінківські крафтові продукти було представлено на регіональних виставках.

В Ізяславській міській територіальній громаді проведено фестивалі, конкурси, благодійні концерти на підтримку Збройних Сил України, тематичні екскурсії “Історія вулиць рідного міста”, більше 20 виставок, розроблено нові туристичні атракції на основі традиційних звичаїв та обрядів: “Празник у селі”, “Запросини на весілля”. Відеоролики відтворення обрядів “У Радощівку на празник” та “Запросини на весілля” стали переможцями обласного огляду звичаїв та обрядів.

На Вінковеччині організовано туристичні походи до легендарного “Мару-синого каменю”. У Новій Ушиці проведено фестиваль лазерного шоу “Отроків-2024”, метою якого став збір коштів на сучасні лазерні прилади для Збройних Сил України.

У Деражнянській міській територіальній громаді організовано майстер-класи з відтворення весільних традицій, “круглі столи”, виставки, конференції, пленери, експозиції побуту початку ХХ століття, реалізовано фотопроєкт “Весільні традиції, звичаї та обряди на Деражнянщині”. Громада долучилася до проєкту з ілюстрованим каталогом “Автентичні страви Поділля і Волині: Хмельницька область”.

Стан виконання завдання II “Розвиток туристичної інфраструктури”.

Задля розвитку туристичної сфери громади області впроваджувалися заходи, спрямовані на розвиток туристичної інфраструктури, благоустрій рекреаційних територій, інтеграцію об’єктів культурної спадщини в туристичні маршрути, забезпечення безбар’єрного середовища та покращення умов для відвідувачів. Стратегію розвитку туристичної галузі підтримують музеї міст та селищ громад, в яких протягом року проводяться різноманітні заходи, що сприяють популяризації культурної спадщини області.

Зокрема, Національним природним парком “Подільські Товтри” проведено роботи з облаштування рекреаційних ділянок “Давня Бакота”, “Сокіл” та “Студениця”: встановлено інформаційні стенди, альтанки, біотуалети, майданчики для збору відходів. Збудовано дерев’яну підвісну екологічну доріжку довжиною 500 метрів із двома оглядовими майданчиками. Завершено облаштування екостежки з урахуванням потреб осіб з обмеженими можливостями. Візит-центри в “Давній Бакоті” та селищі Сатанів поповнено сучасною інформаційною продукцією та технічними засобами. Облаштування інфраструктури проведено з урахуванням безбар’єрності, збереження біо-різноманіття та історико-культурних цінностей.

У Староушицькій селищній територіальній громаді за підтримки Українського культурного фонду, у рамках реалізації проєкту “Тисячолітні скарби Бакоти” за рахунок надходжень грантів та дарунків проведено благоустрій туристичної локації: закуплено будматеріали, встановлено плетений паркан, пам’ятну дошку, підготовлено експозиції та етнорезиденції галереї старожит-

ностей, старовинної української (трипільської) печі, створено весільну фотозону.

Національним природним парком “Мале Полісся” встановлено 4 двомовні інформаційні стенди у фірмовому стилі (згідно з брендбуком), що інформують про в’їзд на територію парку.

У місті Хмельницький організовано екскурсії для мешканців міста та внутрішньо переміщених осіб за шістьма тематичними маршрутами: “Старий Проскурів”, “Проскурів комерційний”, “Кам’янецька купецька”, “Не типовий Проскурів”, “Курс на незалежність”, “Масони з міста над Бугом”. Усі маршрути проходять через історичний центр, де зосереджено більшість об’єктів культурної спадщини міста.

У Кам’янець-Подільському функціонує понад 50 об’єктів розміщення та понад 250 закладів громадського харчування. У рамках державної програми “Велика реставрація” здійснено роботи на об’єктах культурної спадщини (фортеця, башти), що сприяє інтеграції пам’яток у туристичні маршрути.

У Городоцькій міській раді врегульовано питання охорони археологічної спадщини на таких об’єктах: поселення Трипільської культури (с. Лісогірка), поселення раннього залізного віку (с. Борщівка), поселення доби раннього заліза (с. Кузьмин). Презентовано платформу відродження нематеріальної спадщини “Світ автентичного розпису” спільно з ГО “Мистецька мануфактура”. Організовано відкриття лавандового сезону “Легенди лавандового поля”. Зміцнюється співпраця з науковими установами для дослідження природного потенціалу громади. Дві локації включено до календаря-2025 “Місце зустрічі – Україна” (Городоцький краєзнавчий музей) та “Рогата школа” (Нове Поріччя). Встановлено туристичний пілон на площі Героїв Майдану в місті Городок, взято участь у проєкті “Веловуйки”, розроблено веломаршрут західною Україною через громаду.

У Деражнянській міській територіальній громаді проведено 12 тематичних екскурсій, серед яких екскурсії до Палацу Гершгоріна у м. Деражня щойно виявленого об’єкта архітектури початку ХХ ст., музею подільської вишивки та побуту, панського маєтку Косельського початку ХХ ст., Римо-католицької каплиці середини ХVІІІ століття.

У Новоушицькій селищній територіальній громаді спільно з Новоушицьким лісництвом облаштовано зону відпочинку у Трихівському лісі та урочищі “Глибочиця”. У лісовій зоні поблизу джерела “Біла криниця” створено нову природну локацію для відпочинку.

У Теофіпольській селищній територіальній громаді місця культурної спадщини, сакральних пам’яток, панських маєтків інтегруються у нові пішохідні та веломаршрути. Розвиваються місцеві туристичні локації – “Кам’яна криниця” (с. Малі Жеребки), “Панська криниця” (с. Святець), “Озеро кохання” та панський будинок початку ХVІІІ ст. (с. Михиринці), відкрито родовище лікувально-мінеральної води хлоридно-натрієвого складу (с. Волиця-

Польова). Діють приватні гастрономічні ініціативи – славнозвісна ферма сомів (с. Волиця) та сімейна ковбасня “Ковбаски від Марічки” (с. Шибено).

У місті Полонне виготовлено облікову та проектну документацію на об’єкти культурної спадщини “Адміністративний будинок” (друга половина XIX ст.) та водяний млин (кінець XIX ст.).

У Летичівській селищній територіальній громаді розпочато роботу щодо інтеграції залишків фортеці, сакральних пам’яток та природних ландшафтів до туристичних маршрутів.

У Ярмолинецькій бібліотеці створено довідник “Туристичні маршрути Ярмолинеччини”, до якого увійшло п’ять маршрутів з охопленням історичних та природних об’єктів.

Продовжено облаштування музею “Нескорені”; відкрито 6 меморіальних дошок, проводилися екскурсії для гостей у Чорнострівській селищній територіальній громаді.

Розроблено програму збереження історико-культурної спадщини на 2025-2027 роки. У Меджибізькій селищній територіальній громаді повністю інтегровано у туристичні маршрути області.

Ізяславською міською територіальною громадою розпочато облаштування простору практикування нематеріальної спадщини на базі центру культурних послуг. Простір використовується для відеозапису розповідей носіїв спадщини, організації та презентації виставок, інших матеріалів у форматі як блогу так і живого відвідування гостями міста.

Стан виконання завдання III “Покращення доступності до туристичних об’єктів області”.

У 2024 році роботи з реконструкції, капітального чи середнього ремонту автомобільних доріг державного значення на території області не проводилися. Водночас забезпечено їх експлуатаційне утримання: зимове очищення, ліквідація ямковості, нанесення розмітки, ремонт мостів, заміна знаків, прибирання сміття, покіс трави. Загальна вартість виконаних робіт становила 525 807,9 тис. гривень.

У місті Хмельницький при виконанні капітальних та поточних ремонтів доріг, тротуарів, скверів і парків враховано потреби маломобільних груп населення: облаштовано пониження бордюрів на пішохідних переходах, з’їзди з тротуарів, укладено тактильну плитку для осіб із вадами зору.

У місті Кам’янець-Подільський періодично оновлювалося покриття під’їзних шляхів до пам’яток та Старого міста. Встановлено пандуси та підйомники у закладах харчування та проживання.

У місті Нетішин усі заклади культури обладнано пандусами та поручнями. У бібліотеці-філії № 4 створено санвузол для осіб з інвалідністю. У Публічній бібліотеці та бібліотеці-філії № 3 встановлено кнопки виклику на входах.

Забезпечено доступність до туристичних об’єктів у Меджибізькій селищній територіальній громаді.

Городоцький краєзнавчий музей увійшов до десятки найкращих в Україні за рівнем доступності.

Майже в усіх закладах культури Теофіпольської селищної територіальної громади встановлено пандуси. Відкрито інклюзивний простір “бібліотераса” у рамках проєкту “Бібліотека для всіх: кожного і кожної”, який поєднує культурну освіту, діалог та відкритість для всіх категорій відвідувачів. Розвиток “зеленого” та гастрономічного туризму базується на принципах інклюзивності.

У Летичівській селищній та Гвардійській сільській територіальних громадах під час організації заходів враховуються потреби людей з обмеженими можливостями – заходи проводилися у доступних приміщеннях або відкритих локаціях.

Прокладно екскурсійні маршрути переважно доступними шляхами для людей з обмеженими можливостями в Антонінській селищній територіальній громаді.

У Новоушицькій селищній територіальній громаді покращено доїзд до туристичних об’єктів поблизу с. Рудківці та узбережжя Дністра (проведено розгрейдерування дороги за участі приватних підприємців). Організовано туристичні послуги: катання на катамаранах, сапах, прогулянки на моторних яхтах. Створено умови для тимчасового розміщення (будиночки, місця для наметів), доступу до води, розміщено кафе, фастфуди та водні атракціони.

Стан виконання завдання IV “Упровадження в туристичній сфері сучасних інформаційних технологій”.

Цифровізація туризму сприяє зростанню туристичної привабливості Хмельниччини. Інновації є невід’ємною складовою підвищення конкурентоспроможності туристичного продукту, розширення доступу до інформації, а також формування позитивного іміджу регіону.

У місті Хмельницький інформацію про туристичні можливості регіону розміщено на сенсорних кіосках.

У 2024 році встановлено внутрішньо-будинкові сенсорні туристичні кіоски у Чорноострівській територіальній громаді, Державному історико-культурному заповіднику “Самчики” та Хмельницькому обласному художньому музеї.

У Кам’янець-Подільському частину цифрових рішень реалізовано через власні онлайн-платформи. Сайт туристичної інформації систематично оновлюється, а також підтримується інтеграція у популярні туристичні мобільні додатки.

У цілому громади області продовжують упроваджувати сучасні цифрові рішення, адаптуючи свій туристичний контент до онлайнканалів комунікації. Це включає як розвиток віртуальних турів, так і створення інформаційно насичених відео, інтерактивних мап та QR-кодів, що поєднують фізичну локацію з онлайн-контентом. Така діджиталізація сприяє зручності користу-

вання туристичними послугами та забезпечує якісну навігацію та обізнаність гостей регіону.

Стан виконання завдання V “Інституційне забезпечення розвитку туристичної галузі в області”.

У 2024 році інституційна підтримка розвитку туристичної галузі області забезпечувалася через активну співпрацю органів місцевого самоврядування, закладів освіти, підприємців і громадських ініціатив, що сприяє популяризації туризму, формуванню нових маршрутів, розширенню підприємницької активності та залученню молоді до розвитку цієї сфери.

Освітні заклади області активно залучалися до тематичних розробок: студенти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії у межах навчальної практики та дисциплін розробили та апробували маршрути: “Історико-культурна спадщина м. Хмельницького”, “Подільські замки”, “Кам’янець-Подільський”, тури вихідного дня до Національного природного парку “Подільські Товтри” та історико-культурних об’єктів Меджибожа.

У Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка впроваджено інтерактивний маршрут “Полювання на мамонта” для молодших школярів. З жовтня по листопад 2024 року реалізовано сертифікатну програму “Місто Кам’янець-Подільський у шкільних екскурсіях та виховних годинах”, а також відкрито експозицію “Подільські корали”. Спостерігається активізація туристичного бізнесу, зокрема, у Кам’янець-Подільській міській територіальній громаді туристичний збір перевищив 1,0 млн грн, що свідчить про ефективну роботу з розвитку галузі та взаємодії бізнесу і влади.

Територіальними громадами області також забезпечено умови для розвитку туризму:

- у Летичівській селищній територіальній громаді залучено місцевих майстрів, ремісників, підприємців до участі у ярмарках і виставках, що сприяло розвитку малого бізнесу та збереженню ремесл;

- у Гвардійській сільській територіальній громаді надається консультаційна підтримка суб’єктам господарювання у сфері туризму;

- у Чорноострівській селищній територіальній громаді реалізовано конкурс мініпроектів “Платформа ідей” серед учнівської та студентської молоді для підтримки ініціатив у культурній, туристичній та освітній сферах;

- у Меджибізькій селищній територіальній громаді створено сприятливі адміністративно-організаційні умови для розвитку малого і середнього туристичного бізнесу.

Стан виконання завдання VI “Забезпечення захисту і безпеки туристів”.

З метою надання своєчасної та оперативної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації та/або постраждали під час подорожі, забезпечення охорони публічної безпеки і порядку на території області в середньому щодобово залучається 370 працівників поліції у складі 180 нарядів

поліції, з них: 320 працівники поліції у складі 140 автопатрулів та 50 працівників поліції у складі 40 піших нарядів.

Особлива увага приділяється попередженню та протидії злочинам щодо осіб, які під час подорожі/відпочинку опинилися в ситуації, що потребує негайного реагування, а саме: дорожньо-транспортні пригоди, крадіжки, шахрайські дії, повідомлення батьків (опікунів) про зниклих (загублених) дітей тощо.

Працівниками поліції вживаються дієві заходи, які спрямовано на збереження життя, здоров'я, честі, гідності, недоторканності і безпеки громадян, що перебувають на відпочинку (узбережжя річок, водойми, ліси, парки, “наметові містечка”).

Протягом 2024 року підпорядкованими підрозділами Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Хмельницькій області було надано оперативну допомогу (врятовано) 16 громадян.

На території області цілодобово функціонує телефонна служба оперативного реагування за номером “1505”. Будь-хто може отримати своєчасну та кваліфіковану підтримку та допомогу.

Начальник управління
інфраструктури обласної
військової адміністрації

Микита ДРУПОВ